



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De mutatione Monetæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

Matatio vero pecuniarum si fiat ex consensu populi, erit placita licita utriusque fiat, cum accedat consensus eorum, quibus præiudicium ex ea mutatione fit, quod fatentur Host. Albert. Brun. in tract. de augmento conclus. vlt. col. 2. qui expressim admittunt mutationem monetæ, ut licitâ, quoties ea fit ex iusta causa, nempe quia materia numismatum facta est vilior, vel pretiosior communi hominum æstimatione, vel quia non habet iustam æstimationem servata proportione materiam, ex qua ipsa constat, quod & Andr. Isern. scribit in c. r. que in regalia. n. 18. & sequentibus. qui nuni. 24. etiam probat, licere principibus pretium monetæ augere tempore publicæ necessitatis, modo ea cessante fiat subditis restitutum damni illud ab ipso principe, qui possit id restituere. Quod si mutatio monetæ fiat absque iusta causa pro principum libidine, est omnino illicitum, secundum omnes, quos modo citamus, quam obrem dum Ioan. Fab. in princ. Inst. quib. mod. tolli debet. & Boerius decis. 327. n. 6. scribunt posse principem absque consensu populi mutare monetam, est id intelligendum, ratione fiat ex iusta causa, vel absque populi præiudicio. Qua ratione S. Thom. in tract. de regim. princ. li. 2. cap. 13. admonet principes, ne numismata pro libidine propria mutant, de eadem re multa tradit Carol. Molin. de contract. q. 92. & 93. qui nu. 696. conatur improbare communem modum loquendi, dum pecuniæ bonitas distinguitur in extrinsecam, & intrinsecam bonitas enim intrinseca, dicitur substantia ipsa metallorum tam in bonitate, quam in quantitate, seu pondere: bonitas vero extrinseca appellatur valor impositivus, ut scribunt omnes in dict. l. Paulus. ff. de solut. & in l. cum quid ff. si cert. petat. & in d. c. quanto. Etenim existimat Carolus, bonitatem intrinsecam pecuniæ esse publicam illam æstimationem, & valorem impositivum: quia est eius propria, specifica, substantialis, & formalis bonitas, & essentia, quæ dat ei esse, quæ sublatâ, publica videlicet approbatione remota, desinit esse pecunia. Eleganter S. qui reprobo. ff. de pignorat. actio l. Iulianus. ff. qui ff. ad exhibend. bonitas autem extrinseca, secundum eam dicitur ipsa numerorum materia, scribitque is auctor, ita locutos fuisse olim Azonem, & Iaco. de Bellou. Odofredum, ac Cynum in l. in minorum. colum. 4. c. in quib. causis integr. vltim. non est necc. Et tamen ad intellectum eorum, quæ in hac materia tractantur, observandus est communis dicendi modus, quem etiam sequitur Albertus Brun. in dict. conclus. vltim. colum. 5.

§. VNICIVS:

SVM MARI A.

- 1. Obligatus solvere in certa numerorum specie, an possit in alia solvere.
- 2. Pecuniæ bonitas intrinseca, an sit consideranda iuxta tempus contractus vel solutionis.
- 3. Numismatum bonitas extrinseca, quo modo sit observanda, quoad solutionem dicitur.
- 4. Mutatio pecuniæ post moram, an vocat, vel proffit creditoribus.
- 5. Etenim si solutionis in certa pecunia, sub certa æstimatione, quo pacto sit observanda.

¶ Perest modo ex Bart. in d. l. Paulus. aliquot conclusiones deducere, ut brevis quodam examine, quæ ipse adnotavi, explicentur, saltem iuxta communem aliorum traditionem. Prima conclusio: Quoties obligatio concepta fuit sub certa specie monetæ non tenetur creditor recipere quamlibet aliam monetam, etiam probam, ad monetæ promissæ æstimationem, si sit alterius materiæ. Hanc conclusionem quidam probant ex eo, quod aliud pro alio invito creditore non solvitur. l. 2. §. 1. ff. si certum petat. & l. cum a quo ff. eod. tit. denique in specie assertionem istam tenent Bartol. in d. l. Paulus. num. 3. idem Bart. in l. 1. §. vltim. ff. de auro & argen. legat. idem Bart. Alexand. Aretin. & alij in dict. l. 2. §. 1. ff. si certum petat. Imol. & Doct. in d. l. Paulus. Anton. & Abb. colum. vlt. in dict. c. quanto. Baldus in l. si quis argenti. in princ. c. de donat. & in l. libera. C. de sentent. & interdict. cum iud. Boerius decis. 327. colum. 3. qui tamen vnanimi consensu fatentur, consuetudine contrarium receptum esse. Quod etiam asserit gloss. in d. l. si quis argenti. Curt. Senior in tract. monetarum. super licum quid. quæstionibus. §. ff. si cert. petat. A ff. decis. 90. de qua consuetudine scribit Carolus Molin. de contract. quest. omnib. 92. numer. 709. non omnino obligare eam, cum ex civilitate, & benignitate creditoris processerit, non ex necessitate, nisi in his casibus, in quibus nihil interest creditoris, quo est notandum ex multis, quæ tradit Albert. Brunus in dict. conclus. vltim. colum. 7. Hanc tamen consuetudi-

nem iure procedere, conatur probare Curt. Junior in d. l. cum quid. num. 25.

Secunda conclusio: etiam ubi obligatio concepta fuit sub certa specie monetæ, cogitur creditor monetam diuerse forme, & characteris recipere, modo eiusdem materiæ sit, & ad eandem æstimationem, quæ debetur, solutio fiat. Hoc expressim Bart. & omnes paulo ante citati probant ex d. l. Paulus. quæ est secundum hanc conclusionem intelligenda.

Tertia conclusio: Pecunia mutata in bonitate intrinseca, nempe in materia, vel pondere solvenda est, secundum eam bonitatem, quam habuerat tempore contractus, non autem secundum illam, quam habet tempore solutionis. Probat ex ratione l. cum quid. ff. si certum petat. ubi eam tenent Doctores, & in cap. olim. de censib. notant Bart. & alij in dict. l. Paulus. colum. 3. textus ad idem in cap. cum canonicis. de censib. quam Opinionem fatentur communem esse Panorm. in c. quanto de iureiur. colum. penult. Iason in l. 2. q. 36. C. de iure emphyt. Socin. Jun. consil. 145. lib. 1. numer. 94. idem fatentur omnes, qui hanc materiam tractauerunt, præsertim Curt. Jun. in l. cum quid. ff. si certum petat. numer. 23. Gracius consil. 12. numer. 30. & consil. 13. & 14. 1. volum. Alber. Brun. in tract. de augm. & dimi. conclus. vlt. vers. his sic præmissis. qui late hanc materiam examinat, & Boer. decis. 327. eandem sententiam constat communem esse ex his quæ latissime tradit. And. Tiraq. lib. 10. de viroque retract. §. 1. gloss. 18. numer. 26.

Contrariam in hoc opinionem tenet Ioan. Fab. in auth. hoc nisi. C. de solut. Idem in princ. Inst. quib. mod. toll. obli. ad fin. eiusque sententiam pluribus rationibus conatur defendere Carolus Molin. in tract. de contractibus. q. 100. quem legito. Nam pulchre expendit intellectum text. in d. c. olim. & c. cum canonicis. de censib. & eleganter atque erudite probat solutionem debite pecuniæ recte fieri, si fiat ex pecunia probata tã in materia quam in forma, quæ ex publico decreto valet summã & quantitatē debitã, etiã si certa species pecuniæ, aut monetæ debeatur. Etenim si centum Castellani deberentur ex contractu vel alias, & si forent publica auctoritate diminuti in materia, vel pondere, nouique percussi eiusdem valoris, & pretij publica auctoritate constituti, satis esset centum numos aureos ex nouis solvere, nec teneretur debitor centum Castellanos veteris ponderis creditori dare. Sed & hanc sententiã aduersus communem latissime ampliat, & limitat ipse Carol. sicuti & communem diffuse explicat Alber. Brun. in d. conclus. vlt.

Quod si veteres numi essent non tantum in pondere, & materia mutati, sed simul & in valore, ac pretio publico, tunc conueniunt omnes esse omnino distinctos numos novos è veteribus, & ideo soluendos esse veteres numos, iuxta eorum propriam ac veterem æstimationem. Quod est rationi adeo congru, ut temere contrarium admitatur. Etenim hæc est propria species & calus, c. cum canonicis. de censib. ut ipse Carol. probat eleganter, cū inibi definitū sit, non teneri debitore solvere creditori, iuxta nouorum numismatū æstimationem, sed iuxta veterū qualitatem, & valorem, quoties veteres extrinsecus, & intrinsecus fuerint mutati. Quod Ioan. Faber. notat in princ. Inst. quib. mod. toll. oblig. ad fin.

Quarta conclusio ex Bar. hunc in modum colligitur Quoties pecunia eodem pondere, & materia manentibus, vel augetur, vel minuitur extrinsecus, quo ad eius pretium, & æstimationem, ea mutatio ante moram & nocet, & prodest creditori. Haec conclusio Communis est, & probatur ab his, qui proximam probauerunt paucis exceptis, quorum statim mentionem agemus. Bart. etenim & omnes alij expressim eam veram esse censent in locis paulo ante citatis. Nam simul has duas conclusiones Iuris vtriusque interpretes exponunt, & explicant. Igitur in hac specie satis erit creditori, quod debitor ei soluat centum Castellanos, quos in conuentionem deduxit etiam si hi numi modo publice minoris aestimentur, quam tempore contractus. Eademque ratione debitor tenebitur centum Castellanos reddere creditori, etiam si hi modo plus publico decreto aestimentur, quam tempore obligationis fuerint æstimati, atque ita omnium consensu receptum est, præsertim eorum, qui citantur ab And. Tiraq. in d. gl. 8. nu. 27. & Alber. Brun. de augmento, & diminut. conclus. vlt. limit. 1. & alij.

Caeterum Carolus Molinæ. de contract. q. 92. doctissime profecto, hanc quæstionem examinat multis ad huius conclusionis probationem, ad eiusque impugnationem adductis, quæ subtilia sunt, tantique viri iudicio, & ingenio digna-

tandem propositis pluribus quaestio nibus in specie, nempe in mutuo, in dote, in testamento, & contractu emptionis, ac venditionis, existimat, ubi nullum aderat tempore contractus obligationis periculum crebrae mutationis monetae, variationisque fordidae, minime admittendam esse communem sententiam, imo mutationem pecuniae, quo ad bonitatem extrinsecam nocere, & prodesse, etiam ante moram ipsi creditori. Sic sane iuxta opinionem illam, qui tenetur solvere creditori centum aureos Castellanos, & hi essent post contractam obligationem extrinsecus diminuti, tenetur omnino solvere creditori aestimationem illam, quam tempore contractus habebant centum Castellani. & sic numerum augere. Quod si castellanorum valor esset augetus, satis esset, & satis sit creditori, si debitor soluat pauciores castellanos, qui iuxta novum augmentum equipollent centum illis in obligationem deductis. Quam sententiam veram esse opinantur, praeter Carolum latissime eam probantem, Anton. & Abb. in d. cap. quanto. colum. penult. Curt. Senior col. 3. & Jun. num. 2. 3. in l. cum quid. ff. de cert. pet. in eamque inclinat Anton. Burgun. in c. cons. dilecti. de empt. num. 39. quos omnino legito, siquidem hi latissime rationes utriusque partis expendunt longiori profecto examine, quam locus hic nostri tractatus ex postulet. In pecunia tamen tradita ex mutuo, vel dote similive causa semper adverte ad id, quod notat Carolus in d. quaest. 93. num. 701. quaest. 97. num. 737. Hac vero in re olim in his Castellae regnis latae fuere leges quaedam ab Henrico II. Tauri Aera 1411. & a Rege Ioanne I. Biruicfae anno Domini 1387. quibus, ut opinor, legibus plurimum comprobatur opinio ista posterior adversus Bartolum, & communem.

Quinta conclusio: Mutatio pecuniae promissae, & in obligationem deductae contingens post moram, ipsi omnino nocet, qui in moram incidit, probatur in l. 3. in fin. ff. de actio. empt. quam conclusionem in hac specie Bar. & alij probant in d. l. Paulus, colum. 3. & in d. l. cum quid. Doct. item in d. cap. quanto. imo licet Bar. ipse, & plerique alij hanc conclusionem veram esse censent, ubi mutatur moneta maior, quae per minorem aestimatur, contrarium probantes, ubi mutata fuerit moneta ita minuta, quod per aliam minorem aestimari non possit. Etenim tunc minime nocet variatio ei, qui est in mora. Nam cum moneta haec minuta per aliam aestimari non possit, licet mutetur eius valor, non dicitur mutata respectu aestimationis suae, quia non habet aliquid, quo aestimetur. Idcirco creditor lucrum amitteret, non autem pateretur damnum, quia ratione debitori moroso non imputatur amissio lucri creditoris, nisi fuerit. §. cum per venditorem, ff. de actio. empt. nec oberit l. numis. ff. de in litem iuran. ubi constat in numis dari interesse extrinsecum. Quia id obtinet in damno, non in lucro, unde qui esset debitor certae quantitatis solvendae, in pecunia minuta, & post moram contigerit mutatio huius monetae minuta, nihil obesset debitori, quia pecunia non censetur effecta deterior. Hac sane sunt Bartol. verba in d. l. leg. Paulus, num. 8. quem inibi, & in d. l. leg. cum quid. sequuntur Doct. magis communiter, ut constat ex Albert. Bruno in d. tract. de augmento. conclus. vltim. limitatione 1. Quia tamen contraria opinionem existimat verior esse, sequuntur Ant. Abb. & Imo. in d. l. cap. quanto. Curtium Seniore in d. l. cum quid. 2. q. & Mart. Laudensem in tract. monet. quaest. 14. & profecto nulla congrua ratio constitui vere potest, quae Bartoli opinionem probet, siquidem pecunia minuta potest, ut plane constat, per monetam maiorem aestimari, cum etsi vnus numus minor non possit aestimari per plures numos maioris, nec per vnum equidem, plures tamen numi minores possunt per vnum maiorem aestimari. Quod satis est, ut constitutus interesse damni. Quin & vnus numus minor respectu maioris, quo ad commutationem potest plures vel minoris aestimari. Et ideo damnum proculdubio contingit in mutatione pecuniae minute. Quod palam Bartoli ratione evertit. Unde non est praedicta quinta conclusio Bartoli distinctione restringenda, praesertim quia ratio lucri, quo ad interesse observanda est, quoties ad lucrum est certum, ut in hac specie vel verisimili, secundum ea, quae traduntur in l. 1. Cod. de sent. qua pro eo, quod interest. per gl. Bar. & Doct. in leg. 3. §. vlt. ff. de eo, quod certo loco. Sed quod attinet ad intellectum l. numis. ff. de in litem iuran. non vacat modo examinare, licet illic Iurisconsultus censent, in numis non esse locum iniuriando in litem, ea quidem ratione, quod dum in numis ex Aristotele, & eodem Iurisconsulto in l. 1. ff. de contrah. empt. vniformis, & perpe-

tua durat aestimatio, non potest affectio contingere, nec aliquid intrinsecum, quod si numi mutentur, non potest contracti, nec ambigi, contingere posse in numis interreluctationem habendam, ex d. l. numis.

Sexta conclusio: Mutatio numismatum quae modico bro ui tempore duravit, nullo pacto consideranda est, nec eius erit habenda ratio. Hanc tenet Bar. in d. l. Paulus, colum. 3. quem Communiter alij sequuntur, ut Pan. facit in d. c. quanto ad pen. text. opt. in l. pretia rerum. ff. ad leg. Falcid.

Septima conclusio: Quoties ab initio in contractu, vel in aliqua quacunque dispositione obiectum mutationis mutatur, sit cautum de pecunia sub certa aestimatione solvenda, ea pactio plane servanda erit, nec mutatio numismatum contrahentibus nocet, nec proderit, textus optimus in l. pen. §. si mancipia. ff. solut. matrim. notant Bar. in d. l. Paulus in fin. ff. de solut. Imol. & Alexand. in d. §. mancipia. & plures alios quos refert Albert. Bruno in tract. de augment. & dimin. vltim. conclus. verfic. 8. fallit, Eandem opinionem scribit Communem esse Carolus Molin. de contract. quaest. 97. num. 735. quicquid ipse Bartol. scripserit in d. §. si mancipia. Erit sane huius conclusionis exemplum constituendum. Primum quidem quod ita concepta sunt verba: Promitto solvere centum numos aureos Castellanos ad aestimationem quadringentorum octuagintaquinque maravedinorum pro quolibet Castellano. Etenim etsi creverit, vel diminutus fuerit valor Castellani publica autoritate, nihilominus solutio fieri debet secundum aestimationem taxatam ab initio contractus, atque ita exemplum hoc aptat Carol. Molin. in d. numer. 735. Est & alterum exemplum, quod Bartol. fert, scilicet, Depono apud te centum libras in Florentia hoc pacto, quod reddas in Florentia sub eadem aestimatione, tunc enim solvenda sunt centum librae in Florentia iuxta veterem aestimationem, quae tempore depositi vigeat. Et ne quis in exponendo hoc Bartol. exemplo quandoque haesitet, illud rursus aperiam, ex ipsius auctoritate mente in hunc modum, ut tot Florenti sint solvendi omnino, quot iuxta veterem aestimationem efficiuntur centum libras, licet modo tempore solutionis pauciores Florenti efficerentur centum libras, vel qui olim tempore contractus efficerentur centum libras, tempore solutionis non efficiuntur octuaginta.

Hic sane sensus ex Bartol. deprehenditur perpenis his, quae in questione precedenti scripserat, quae statim estimabimus, quo fit, ut in specie, huius conclusionis augmentum, & diminutio numismatum cedat damno, vel lucro ipsius creditoris, quia ratione hic idem sensus non obtinet in proximo exemplo, ut patet ex traditis per ipsam Caroli Molinam, quia in illo augmentum, & diminutio Castellanos crediti lucro, & damno debitoris. Sensus autem exempli traditi a Bartolo, plane ita explicatur, per Albertum Brunum in d. conclus. vlt. limit. 8. col. 3.

Octava conclusio: Obligatio solvendi certam quantitatem in certa numorum specie, nulla constituta illorum aestimatione, ita intelligenda est, ut illa quaeritas solvatur in numis nominatim designatis sub incerto numero, iuxta eam aestimationem, quae vigeat tempore solutionis. ita sane visum est Bar. in d. l. Paulus ad fin. Cuius Opin. Communem omnium sententia probata videtur, not. Albert. Brun. in d. 8. limit. 2. col. Et in eadem conclusione vlt. 5. ampliatione.

Nona conclusio: In contractibus & aliis similibus actionibus haec verba: Centum librae traduntur in Florentia, vel Centum milia maravedinorum in Castellania, eam significationem habent, quod illi numi aurei Castellani, aut illi Florenti traditi aut depositi, nec plures, nec minoris aestimantur, nec vnumquam aestimandi sunt, quam centum libras, vel centum milibus maravedinorum. Haec est opinio Bar. in d. l. Paulus, penultim. quaest. cuius sententiam magis communem esse dicitur Albe. Brun. in d. l. limit. 8. & probatur ex his, quae notantur in l. si stipulatus sim 10. in melle. ff. de solutio. Et ideo his conceptis verbis tot Florenti, vel Castellani, quod traditi fuere tempore contractus, & obligationis, pro illis centum libras, vel centum milibus maravedinorum, venditi videntur ad aestimationem tot librarum, vel maravedinorum. Ea causa ratione satis erit quocumque tempore reddi centum libras, vel centum mille maravedinos, etiam si Florenti, vel Castellani tempore solutionis plures aestimantur, quantum tempore, quo traditi sunt, fuerint aestimati, contrahentiu conventionione. Atque ita est percipienda haec communis conclusio.

Decima conclusio: Quoties certe speciei numismata no...

Sed & his omnibus addere lector poterit Aret in conf. 11.

CAPVT VIII.

De falsa moneta, & eius authoribus puniendis.

S Y M M A R I A.

- Falsa moneta qua dicitur.
Nomini falsi Latine & Graece quibus dictionibus significatur
Quae sit iniuri criminis poena.
Poenae expiendae falsam monetam.
Falsam monetam, ad eam aut tangens qualiter puniatur.

Postremo de crimine falsae monetae paucis agam, veluti coronidem huic operi adiciens, ut & praua, infamem...

Nunquam vero falsa, Latine dicuntur Adulterina, ita etenim ea appellat Constantinus Imperator in lib. 1. Cod. de falsa...

Poenam autem huius criminis varie iure veteri est statuta. etenim domus, in qua falsa moneta cuditur, si co additur, nisi dominus longe absens & ignorans, exculetur ab huiusmodi damno...

Regia l. vi. tit. 6. pars. 7. qua de re diuus Hieronymus in vita Antonij Heremite scribit, huius criminis authores, ne ipso strepitu deprehenderentur, ad eum vitium in heremis...

Qui vero falsam monetam effecerit, aut hoc crimen commiserit, sub imagine imperatoris, ipsiusve imperatoris nomine falsam monetam percusserit, igni comburendus est. h. 2. Cod. de falsa moneta, secundum communem eius interpretationem, quam ibi tradidit glos. Cynus, & alij, omniaque eius bona publicantur, ut eadem lege constitutum est. Idem erit in committente crimen istud circa Regiam monetam, tex. elegans in l. 9. tit. 7. part. 7. Imo & proditoris crimen committitur ac humana maiestas laeditur hoc perpetrato scelere, & ideo huius criminis reus itidem est laesa maiestatis sceleris obnoxius, quod probatur in d. l. 2. & in d. l. Valentiniiani, atque in l. r. tit. 2. part. 7. dicitur enim vulgo alenofus, ac dimidiam ex ea causa bonorum partem amittit. l. 4. tit. 6. lib. 8. ordin. quibus adde. l. 7. tit. 12. lib. 4. fori. [hodie l. 5. tit. 17. lib. 3. Recopil. 3.]

Quod si quis hoc crimen commiserit circa numismata principis inferioris, qui non sit imperator, puniendus erit poena capitali. tex. in d. l. 1. C. de falsa moneta. notant omnes in d. l. 2. gl. & Doct. in d. c. quanto de iureiur. Nec in huius criminis punitione, quo ad praedicta quidquam refert, sit moneta aurea, greea, vel argentea, sicuti visum est Salyc. in d. l. 2. & Matth. de Afflict. in d. tit. 40. col. a. probat regia lex 9. tit. 7. par. 7. Haec autem poena capitalis, de qua in d. l. 1. de portationis est gl. in l. vi. C. de veter. numis. in potesta. l. 1. notat Salic. in d. l. 2. late Alex. in conf. 104 lib. 1. col. 2. post Baldum in ead. l. 2. atque haec dicta sunt iuxta frequentissimam iuris vtriusque interpretationem.

Ego vero ex ipsis Caesarum constitutionibus, aliter rem istam opinor esse intelligendam. Nam poena ignis in eadem tum specie constituta est, ubi quis solidos, & numos inquam aureos, & Caesareos adulterauerit, textus insignis in l. 5. tit. de falsa moneta lib. 9. Codicis Theodosiani, quae quidem constitutio data est a Constantino Augusto Antiochia, qua ratione non admodum absona, nec absurda, imo propria est interpretatio gl. in d. l. 2. Cod. de falsa moneta. dum illius legis poenam adulteranti aurea imperatorum numismata infligendam esse opinatur, tamen si communis interpretatio hoc ipsum non admiserit, sed si quis alia, etiam Caesarum & imperatorum numismata fecerit adulterina, poena capitali puniendus erit. l. 1. C. de falsa moneta. quae deducta est a l. 2. eiusdem tit. lib. 9. Codicis Theodosi. Nec inquam mihi placuit, nec iure probari potest, eam constitutionem tractasse de his puniendis, qui crimen hoc in numismatis inferiorum perpetraverint, cum ius istud cuedendi monetam solis competat summis principibus, quemadmodum paulo ante probatum est, de quibus Caesares ipsos intellexisse adeo est veritati consonum, ut plane censentur nec visquam aliud cogitasse.

Haec sane capitalis poena, ut cesset omnium Doctorum in hoc controversia, explicatur apertissime in l. C. de falsa moneta. lib. 9. C. Theodosiani. qua quidem constitutione Imperator Constantinus ad Verum Constantinopoli definitur, decurionem, vel decurionis filium a patrio solo exilij perpetui conditione ad ciuitatem in longinquo positam mittendum, ac Caesarem ipsum consulendum super facultatibus ipsius delinquentis, plebeum rebus amissis perpetuae dari damnationi, seruum autem ultimo supplicio afficiendum esse. Haec est sane dicta lex, ex qua maxime probatur Salyceti interpretatio in d. l. 1. C. de falsa moneta.

Hinc etiam apparet l. 2. C. de falsa moneta. in prin. vsque ad versum eius obnoxij, deductam fuisse a l. 3. quae est Constantini ad Tertullum Praefectum Africae, versum autem eius obnoxij, ex l. 8. quae est Valentiniiani, Theodosij, & Arcadij Imperatorum. Et versum praemio accusatoribus propositum, deduci ex l. 5. quae est Imperatoris Constantij ad Leontium, tit. de falsa moneta. lib. 9. Codicis Theodosiani. tamen si in Codice Iustiniani tota ea constitutio tribuatur & adscribatur Constantino ad Tertullum praefectum praetorio.

Is vero, qui monetam propria autoritate, iussi tamen ponderis & materiae, ac formae legitima percusserit, eadem poena puniendus est, qua punitur adulterinam monetam fabricans. gl. in l. 2. C. de falsa moneta. not. Alex. in l. singularia. num. 26. ff. si cert. per. sentit Bar. in l. qui falsam. ff. de falsis. vbi Hippo. nu. 66. scribit, hac in specie poenam extraordinariam fore infligendam. Quod mihi non placet, praesertim, quia Regia l. 9. tit. 7. part. 7. etiam hanc criminis speciem ignis poena puniendam esse statuit.